

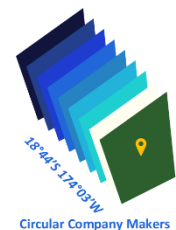
Wat is de circulaire economie?

6 definities om je een idee te geven

Roel Remkes

Circular Company Makers

Wat is de circulaire economie?

Deze vraag wordt steeds vaker gesteld. Waarschijnlijk ben jij daarom ook hier terecht gekomen. In dit artikel leg ik uit wat de circulaire economie kan zijn.

Het (her-)kennen van definities van de circulaire economie is handig, omdat de gebruikte definitie mede bepaalt wat het **resultaat** is dat je kan bereiken. De betekenissen lopen sterk uiteen.

Een van de meest simpele vormen van een circulaire economie is **recyclen**. Aan de andere kant van het spectrum staan de **Sustainable Development Goals (SDG's)** van de Verenigde Naties. Daar tussen is van alles mogelijk dat meer of minder circulair is.

Lees gauw verder...

(Als je dit een interessant artikel vind, wil je het dan delen met je netwerk en via sociale media? Sharing is caring.)

Om te beginnen

De definitie die ik zelf gebruik is:

*Een **circulaire economie** is een economisch systeem waarin wij de waarde van grondstoffen en producten zolang mogelijk zo hoog mogelijk houden, waarin wij gezonde financiële resultaten halen en wij duurzaam zijn.*

Deze definitie werkt voor mij, maar er is veel meer over te zeggen. Zo heeft de circulaire economie een aanleiding en een context die invloed hebben op de betekenis. Zoals de nieuwe realiteit bijvoorbeeld, of de lineaire economie en de gevolgen daarvan. Maar ook de achtergrond en het perspectief van degene die een definitie maakt hebben invloed. Ik kijk bijvoorbeeld van uit een ondernemingsperspectief en daarom werkt 'mijn' definitie voor mij. Lees maar verder en kijk eens wat voor jou goed voelt.

Een veel gebruikt synoniem voor de circulaire economie is kringlooeconomie.

Andere bekende definities die in dit artikel worden besproken zijn:

1. Julian Kirchherr;
2. R-frameworks;
3. Ellen McArthur Foundation (incl. FILM);
4. De donut economie (incl. FILM); en
5. De UN Sustainable Development Goals (incl. FILM).

De lineaire economie

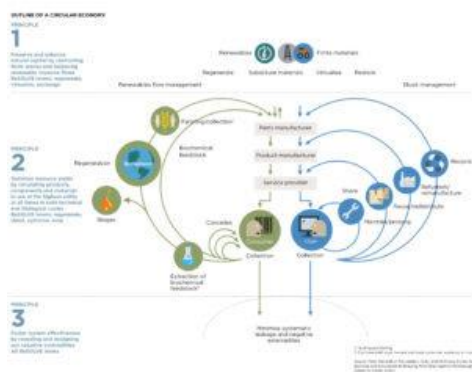
Voordat wij gaan kijken naar de circulaire economie, kijken we eerst naar de **lineaire economie**. Dit is het huidige economische systeem. In deze economie worden (natuurlijke) grondstoffen omgezet in producten die worden verkocht, gebruikt en daarna worden weggegooid. Populair gezegd: "*Take, Make, Waste*". Ofwel, producten gaan in een rechte lijn (lineair) van **grondstof naar afval**. En afval komt in Nederland op de vuilnishoop terecht of in de verbrandingsoven. Daar kunnen wij niets meer mee, omdat de waarde definitief is verloren. Onderstaande figuur laat schematisch zien hoe de lineaire economie er uitziet.

De lineaire economie

Zoals je misschien aanvoelt, is het grote probleem met de lineaire economie dat producten worden gemaakt om ze uiteindelijk weg te gooien. Hierbij gaan de **grondstoffen**, die maar beperkt aanwezig zijn op de aarde, verloren. De circulaire economie heeft een andere manier van kijken naar 'afval' en biedt hier een oplossing voor.

De gedachte achter de circulaire economie

Wat maakt de circulaire economie anders?

In de circulaire economie proberen wij de rechte lijn van grondstof naar afval om te buigen. Wij werken aan een **eindeloze cyclus** van grondstof naar 'afval' naar grondstof etc. Waarbij echt afval niet bestaat en altijd een grondstof is voor een nieuw product.

Dit is wat [William McDonough en Michael Braungart](#) in hun boek 'Cradle2Cradle' **afval = voedsel** noemen.

De Ellen McArthur Foundation gebruikt deze gedachte gang ook voor hen model van de circulaire economie (zie afbeelding).

114 definities voor de circulaire economie...

Bouwblokken van een circulaire economie

Nu wij het idee kennen achter de circulaire economie, gaan wij ons verdiepen in de definities. Daar zijn er volgens Julian Kirchherr heel veel van. In zijn onderzoek naar definities van de circulaire economie, heeft hij **114 definities** gevonden. Deze definities zijn onder te verdelen naar elementen die in de definitie zijn meegenomen (of niet). De volgende elementen heeft hij aangetroffen:

1. of een van de volgende **R-strategieën** worden gebruikt:
 - **reduce** (verminderen)
 - **reuse** (hergebruik van producten)
 - **recycle** (hergebruik van de grondstoffen)
 - **recover** (energie opwekken door verbranding)
2. of er sprake is van een **afvalhiërarchie** (is er een prioritering in de 4 R's?)
3. of er sprake is van een **systeem perspectief**:
 - **micro**-systeem perspectief (consumenten, bedrijven)
 - **meso**-systeem perspectief (lokaal, regionaal)
 - **macro**-systeem perspectief (nationaal, wereldwijd, industriebreed)
4. **wie** de circulaire economie mogelijk maakt:
 - **consumenten**
 - **business modellen**
5. of er expliciet verwezen wordt naar **duurzaamheid** of **duurzame ontwikkeling** en wordt er specifiek gekeken naar:
 - kwaliteit van **milieu**
 - **economische** vooruitgang
 - **sociale** gelijkheid
 - **toekomstige** generaties

Betekeningen van een circulaire economie

Wat Julian Kirchherr heel mooi laat zien, is dat de circulaire economie niet voor iedereen hetzelfde betekent. Het kan zo banaal zijn als het verbranden van restafval om er energie uit te winnen (Recover). Ook kan het een systeem zijn waarin individuele ondernemingen met R-strategieën circulair actief zijn (meso niveau). Maar het kan ook een volledig circulaire en duurzame wereldwijde economie en samenleving zijn, gericht op toekomstige generaties en dat alle aspecten van people, planet en profit meeneemt.

Eigenlijk bepaal jij zelf wat 'de circulaire economie' is. Het hele artikel van Julian Kirchherr staat hier: ["Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions"](#).

Gelukkig zijn er een aantal **veel voorkomende definities** waarmee de lading van de circulaire economie goed wordt gedekt. Deze staan hieronder toegelicht.

6 definities voor de circulaire economie

Omdat 114 definities wat veel is om mee te werken, heb ik een selectie gemaakt van zes definities/concepten die veel worden gebruikt:

1. Julian Kirchherr;
2. R-frameworks;
3. Ellen McArthur Foundation;
4. De donut economie;
5. De UN Sustainable Development Goals; en
6. De definitie van Roel Remkes.

1. De definitie van Julian Kirchherr

De definitie van de **circulaire economie** die Julian Kirchherr uiteindelijk heeft opgesteld is: *“A circular economy describes an economic system that is based on business model which replace the ‘end-of-life’ concept with reducing, alternatively reusing recycling and recovering materials in production/distribution and consumption processes, thus operating at the micro level (products, companies, consumers), meso level (eco-industrial parks) and macro level (city, region, nation and beyond), with the aim to accomplish sustainable development, which implies creating environmental quality, economic prosperity and social equity, to the benefit of current and future generations.”*

De belangrijke elementen in deze definitie zijn:

- o het is een **economisch systeem**
- o met **business modellen** gericht op **vermindert gebruik** van grondstoffen, **hergebruik** van producten en grondstoffen en het **terugwinnen** van materialen
- o dat op alle niveau's (**micro, meso en macro**) wordt toegepast
- o met als doel om bij te dragen aan **duurzame ontwikkeling** (sociaal, milieu en economisch)

Hieruit valt op te maken dat Julian er voor kiest om een vrij uitgebreide definitie van de circulaire economie te kiezen.

2. R-frameworks

De circulaire economie wordt vaak samengevat in R-woorden, zoals **Reduce, Reuse, Recycle** en **Recover**. Deze vier R'en vormen het **4R-framework**. Het zijn **strategieën** om invulling te geven aan de circulaire economie.

Smarter product use and manufacture	Refuse	Make product robustant by abandoning its function or by offering the same function with a radically different function
	Rethink	Make product use more intensive (e.g. by sharing product)
	Reduce	Increase efficiency in product manufacture or use by consuming fewer natural resources and materials
Extend lifespan of product and its parts	Reuse	Reduce the number of discarded products which are still in good condition and fulfil its original function
	Repair	Repair and maintenance of defective product so it can be used with its original function
	Refurbish	Restore an old product and bring it up to date
	Remanufacture	Use parts of a discarded product in a new product with the same function
Useful application of materials	Repurpose	Use a discarded product or its parts in a new product with a different function
	Recycle	Process materials to obtain the same (high-grade) or lower (low-grade) quality
	Recover	Incineration of materials with energy recovery

Palazzo, Holten M, Nordin E and van den Hoogen A, (2018) Circular Economy: Measuring emissions in product chains. PBL Netherlands Environmental Assessment Agency, The Hague

Naast het 4R-framework is er ook een **9R-framework**. Dit model omvat de volgende negen strategieën: *Refuse, Rethink, Reduce, Reuse, Repair, Refurbish, Remanufacture, Repurpose, Recycle en Recover*. Klik op de figuur voor een vergroting en een korte uitleg.

Wij noemen dit de **9R-strategieën**. Dit model is een praktisch handvat om het circulaire handelen te activeren.

De 9R-strategieën en de werking staat volledig uitgewerkt in het artikel: "*Circulair ondernemen met de 9R-strategieën*". Het is echt een aanrader om te lezen als jij direct aan de slag wil gaan.

Ondanks dat het een heel praktisch model is, heeft het ook een aantal beperkingen. Zo geven zowel het 4R- als het 9R-framework *geen* inzicht in:

- wie de **drijvende kracht** is;
- op welk **niveau** het wordt toegepast;
- wat de **reikwijdte** is; of
- wat het hoger liggende **doel** is.

Het zijn puur **strategieën** die vertellen **hoe** circulair kan worden omgegaan met grondstoffen en producten. Wat de R-frameworks vooral aantrekkelijk maakt, is dat ze heel praktisch zijn en eenvoudig in een breder perspectief passen. De 9R-strategieën zijn altijd onderdeel van de andere definities. *Dit is de basis van het circulaire denken.*

3. De circulaire economie volgens de Ellen McArthur Foundation

Een van de meest gebruikte definities van de circulaire economie is afkomstig van de **Ellen McArthur Foundation**. Deze luidt:

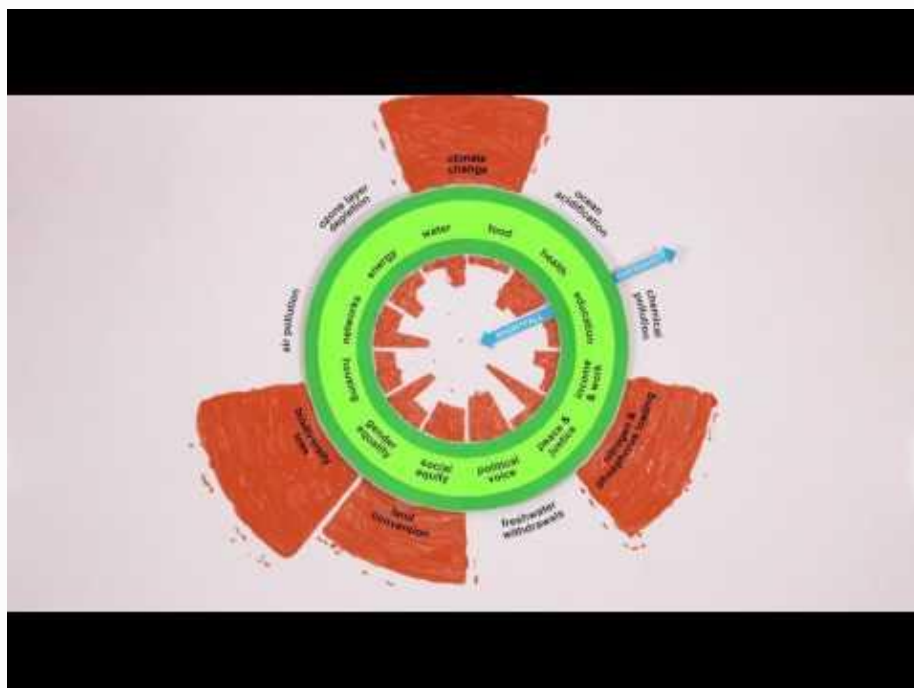
"A circular economy is one that is restorative by design, and which aims to keep products, components and materials at their highest utility and value, at all times."

De Ellen McArthur Foundation onderkent dat de mens een goed functionerende economie nodig heeft. Daarvoor moet de economie zichzelf voortdurend **vernieuwen** en de benodigde natuurlijke hulpbronnen **herstellen**. De circulaire economie heeft volgens hen als doel om **producten, componenten en materialen** zo **bruikbaar** en **waardevol** mogelijk te houden en dat voor altijd. Hiervoor is het nodig dat producten in eindeloze cycli van grondstof-product-gebruik-grondstof-... ronddraaien. De Ellen McArthur Foundation heeft een heldere animatiefilm gemaakt om de werking van de circulaire economie toe te lichten. Een aanrader om te kijken.

4. De donut economie

De **donut economie** is een idee van [Kate Raworth](#). Zij beziet de wereld van uit het perspectief van de samenleving, de aarde en de economie. Ten bate van de economie hebben wij vele grenzen overschreden op **sociaal** en **ecologisch** vlak. Zij zegt: *"dat wij het plafond hebben bereikt van wat wij en de aarde aan kunnen"*. De reden hiervoor is onze voortdurend drang naar **groei**. Zij gebruikt de donut om de randen van het sociale en ecologische plafond aan te geven waar wij binnen moeten blijven. Bekijk onderstaande film maar eens, waarin zij uitlegt wat zij bedoeld met de donut economie en hoe wij dat kunnen aanpakken.

5. De UN Sustainable Development Goals

De breedste definitie van de circulaire economie zijn de **Sustainable Development Goals** van de Verenigde Naties. Deze hebben tot doel om een eind te maken aan wereldwijde:

- **armoede;**
- **ongelijkheid;** en
- **klimaatverandering**

zodat niemand op de wereld achterblijft.

Eigenlijk is de circulaire economie onderdeel van de sustainable development goals. Deze aanpak gaat veel verder dan circulariteit, duurzaamheid of welke typering van Julian Kirchherr dan ook. Het gaat hier ook over onderwijs, oorlog, veiligheid en andere wereldwijde thema's die verder gaan dan circulariteit en duurzaamheid kunnen bewerkstelligen. Als wij alleen naar circulariteit kijken kan een bijdrage worden geleverd aan specifiek de volgende SDG's:

- 8 - decent work and economic growth (economische perspectief)
- 9- industry, innovation and infrastructure (vernieuwing is nodig om minder schadelijke producten te maken)
- 11- sustainable cities and communities (effectieve systemen opzetten om het circulaire denken in op te nemen)
- 12 - responsible consumption and production (9R strategieën)

Bekijk alle 17 SDG's in een korte film van de UN:

6. De definitie van Roel Remkes

Ten slotte heb ik ook een eigen definitie van de circulaire economie gemaakt:

*Een **circulaire economie** is een economisch systeem waarin wij de waarde van grondstoffen en producten zolang mogelijk zo hoog mogelijk houden, waarin wij gezonde financiële resultaten halen en wij duurzaam zijn.*

Deze definitie is zo opgebouwd dat deze eenvoudig is te vertalen naar situaties van ondernemingen. Dat is belangrijk, omdat het uiteindelijk ook de ondernemingen zijn die de circulaire economie gaan maken. Daar moet het dus wel op aansluiten volgens mij. Ik help ondernemingen bij het maken van deze **vertaalslag**.

Ik kan mij voorstellen dat het een beetje begint te duizelen, al die definitieën. Je vraagt je nu vast af wat moet, wil en kan ik ermee? Daarom heb ik een aantal leestips over circulair ondernemen om weer wat grip te krijgen:

- [Circulair ondernemen met de 9R-strategieën](#)
- [Resilient Company Goals](#)
- [7 keer meer resultaat met circulair](#)
- [Waardeketen van een circulaire economie](#)
- [Ongemakkelijk in de circulaire economie](#)
- [Wat is de status van de circulaire economie?](#)

Een nieuwe realiteit

Onder invloed van de **Coronacrisis** ontstaat er langzaam maar zeker een **nieuwe realiteit**. Deze trend is al langer waar te nemen en wordt nu versneld en versterkt door de globale economische crisis. Mensen hebben de **behoefte** om op een andere manier met elkaar om te gaan en op een andere manier zaken te doen. Vanuit een economisch perspectief zullen wij van een lineair systeem naar een **circulair systeem** overgaan. Het denken en handelen vanuit een circulair systeem biedt kansen om op een andere manier naar de wereld te kijken en een andere manier van omgaan met elkaar en de aarde. Een **green recovery** kan ondernemingen snel uit de crisis helpen en naar een duurzamer business model.

Heb je na het lezen van deze definitieën nog vragen, of wil je meer weten over circulair ondernemen? Neem dan contact met op met ons via onderstaande knop. Wij helpen je graag verder.

Vergeet je niet te delen? Er is nog veel werk te doen ten aanzien van de bekendheid en het bereiken van nieuwe mensen voor een circulaire economie. Sharing is caring!

Tot slot, let's connect

Wil jij verder praten of ideeën uitwisselen over:

- ✓ de circulaire economie;
- ✓ circulair ondernemen;
- ✓ duurzaamheid; of
- ✓ wat jij concreet kan doen met jouw onderneming?

Neem dan contact op met Roel Remkes:
info@circularcompanymakers.nl

En laten wij een connectie maken via LinkedIn .

Meer informatie vind je op de site:
<https://circularcompanymakers.nl>.

Delen mag | Sharing is caring

Doing Good by Doing Business